

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobkyň: **a) Y. S., b) D. S.**, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, o udělení azylu, o kasační stížnosti žalobkyň proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 1. 2005, č. j. 59 Az 91/2004 – 40,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 1. 2005, č. j. 59 Az 91/2004 – 40 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 13. 4. 2004, č. j. OAM-1292/VL-07-08-2004 byla jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu zamítnuta žádost stěžovatelek o udělení azylu. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 10. 2004, č. j. 59 Az 91/2004 - 19 byla žaloba podaná proti výše označenému rozhodnutí žalovaného zamítnuta. Stěžovatelka jménem svým i svého nezletilého dítěte podala proti tomuto rozsudku kasační stížnost; současně požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů. Žádost neshledal krajský soud důvodnou, a proto usnesením ze dne 27. 1. 2005, č. j. 59 Az 91/2004 - 40 stěžovatelkám zástupce z řad advokátů neustanovil. V kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že dostatečně neovládá český jazyk, rovněž uvádí, že spolu s dcerou bydlí u českých kamarádů, neplatí nic za ubytování, majitelé hotelu jim poskytují veškerou pomoc. Stěžovatelka pečuje o dceru a snaží se najít práci. Vzhledem k výše uvedenému požaduje, aby Nejvyšší správní soud usnesení o neustanovení zástupce zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Ze spisu vyplynulo, že Krajský soud v Ostravě vyzval přípisem ze dne 28. 12. 2004 stěžovatelku a) k vyplnění formuláře – vyjádření o osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Tuto výzvu stěžovatelka dne 26. 1. 2005 splnila; ve vyplněném vyjádření uvedla, že je zcela nemajetná, pečuje o dceru a má špatný zdravotní stav. Ve spise je obsažen přípis krajského soudu ze dne 10. 12. 2004, kterým byl učiněn dotaz u hotelu B., stran skutečnosti, zda jmenovaná i s dítětem, je zde ubytována a kolik platí za ubytování měsíčně. Ubytovatel ve své odpovědi ze dne 20. 12. 2004 potvrdil, že jmenované zde bydlí, účet za pronájem pokoje činí měsíčně 3000 Kč; vzhledem k navýšení ceny energií se cena zvýší od 1. 1. 2005 na 3300 Kč. Dále uvedl, že tato částka je souhrnná za tři osoby ubytované v pokoji, tj. I. S., J. S. a D. S. Na základě výše uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že u žalobkyň nejsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, přestože tvrdí, že jsou bez jakéhokoli majetku a příjmů. Soud dospěl k závěru, že žalobkyně za sebe ani za nezletilé dítě neprokázala věrohodně, že nemá dostatečný příjem k tomu, aby si mohla sama zvolit advokáta. K tomuto závěru dospěl konstatováním stran skutečnosti, že žalobkyně žije v hotelu s rodinou, platí měsíční nájem 3000 Kč, přitom je schopna tuto částku hradit.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Dle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. může být navrhovatel, u něhož jsou dány předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předsedou senátu na návrh ustanoven zástupce. Stěžovatelka je přesvědčena, že zákonné podmínky pro ustanovení zástupce k ochraně jejích práv i práv nezletilého dítěte splnila; jako občanka cizího státu má ztíženou možnost účinně se v soudním řízení hájit, neboť nezná právní prostředí České republiky a český právní řád, neovládá český jazyk. Z povahy ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. vyplývá, že jde o ustanovení, které má zmírnit majetkové rozdíly mezi účastníky řízení a ve smyslu ustanovení Listiny základních práv a svobod čl. 37 odst. 3 zajistit rovné postavení všem účastníkům řízení a možnost domoci se ochrany svých práv navzdory různým majetkovým poměrům účastníků, a to zejména v případech, kdy si stěžovatelka nemůže dovolit zaplatit právního zástupce. Tuto skutečnost krajský soud nezohlednil při svém rozhodování, když nedůvodnost žádosti shledal pouze z faktu, že stěžovatelka je schopna hradit nájemné za ubytování.

Ustanovením zástupce účastníku na jeho žádost soud plní povinnost zajistit účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv dle čl. 37 odst. 2 LZPS, podle něhož má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, a to od počátku řízení. Ustanovení zástupce proto nezávisí na úvaze soudu; jsou-li splněny předpoklady uvedené v odst. 1, je soud povinen takové žádosti účastníka řízení vyhovět. Žadatel je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Rozhodnutí o žádosti musí odpovídat tomu, aby účastníku nebylo jen pro jeho majetkové a sociální poměry znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo. Objektivní nedostatek finančních prostředků by tedy neměl způsobit nemožnost dovolat se svého práva u soudu. Při hodnocení majetkových poměrů je třeba přihlídnout nejen k výši příjmů a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k možnosti si tyto prostředky opatřit. Soud však zcela pominul, že stěžovatelka pečuje o nezletilé dítě, nemá práci a nepotřebnost advokáta dovodil pouze z faktu, že stěžovatelka bydlí s manželem, na kterého jsou spolu s dcerou zcela odkázány. Zcela potom soud pominul jazykovou bariéru stěžovatelky, jakož i skutečnost, že v řízení se jedná rovněž o zájmy nezletilého dítěte.

Soud I. stupně se v daném případě spokojil s informací týkající se příjmových stránek žalobkyně, resp. jejího manžela. Závěr, který z toho však učinil plně nevychází ze shora uvedených požadavků. Pouhé konstatování o schopnosti hradit nájem bez dalšího nelze považovat v daném případě za odůvodnění odpovídající všem okolnostem dané věci.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto postupoval dle ustanovení § 110 odst. 2 s. ř. s.

V dalším řízení soud objektivně zhodnotí všechny skutečnosti výše uvedené, a to tak, aby dostál čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 21. října 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu